

«Democratia» hai num

DA MICHEL DECURTINS

■ **Il think tank liberal Avenir Suisse ha lantschà quests dis in gieu da tavla virtual cun il num «Democratia» – in gieu translà er en lingua rumantscha. Tenor comunicaziun da l'organisaziun vai per in access ludic a la democrazia directa da la Svizra. Per incumbensa da la FMR ha Michel Decurtins, redactor dad RTR e grond fan da gieus, giugà e testà «Democratia».** Dal think tank liberal Avenir Suisse vegni. Ed en sazez avess jau stuì savair: Igl ha da far pauc cun democrazia. Pauc cun avenir. E cun Suisse uss era betg uschè farructas. Igl è ina app, in gieu ch'ins po chargiar giu dals appstores da quest mund e che vesa or anc detg tschec, gliez bain, sco tut quels gieus halt. Nagut da nov. Nagut or da l'avegnir. Mabain: A l'entschatta vegn tut declerà tiptop: La Svizra è partida en tschintg secziuns. Ils martgadants èn da chasa plitost en il vest, al Lac Léman. Ils innovaturs èn grosso modo a Turitg, ils birocrats tranter Basilea ed Olten, ils patriots uschè circa da l'Appenzell enfin a Bogn Ragaz e da l'ultima, la secziun verda en las Alps, fan pia part l'entir Grischun, ina part dal Vallais e la Svizra interna. Quai fa endament in pau las fantasias da politologs che lessan parter la Svizra en unitads politicas pli simples – ni simplamein vida, sco la Migros parta la Svizra en secziuns.

In pau plunder en low poly

Enavos al gieu: Ina da quellas secziuns han ins da timunar. Sco player 1. Ins la seleziunescha e lura sa mussa la carta svizra da schreg surengiu. 2.5d ha quai num. Tut ornà cun models da 3d da chauras e chamutschs che ruschnan vi e nà tranter bostgs e männlis ed uschiglio anc in pau plunder en low poly sin la carta svizra. Low poly? Quai è il terminus

L'insla che sumeglia la Svizra – il nov gieu (rumantsch) dad Avenir Suisse.

FOTO SCREENSHOT DEMOCRATIA/AVENIR SUISSE

tecnicus per models da 3d ch'han ina pitschna resoluziun, nua che per exempel il chau d'ina figura è plitost ina sort rombus ch'in chau realistic. Ma per quai na vai betg, I va tenor il titel gea per pauc damain che per la «Democratia» (sic!). Quella sa mussa en il gameplay uschia ch'ins ha mintga quatter tempras da votar. Like in real life.

I va per (pauc) damain che la democrazia

Il gieu va sur 20 onns virtuals. En real life ca. 20 minutas. Sco timun d'ina da las secziuns han ins da guardar dal bainstar dals abitants. En il gieu vai numnadamain persuerter tgenina secziun che producescha las pli bleras resursas. Quella secziun u il player che maina, quella gu-

dogna. In cumbat per producziun? Fitg democratic, u betg? Dad ina gulfaziun da finzas tranter per exempel ils innovaturs ed ils patriots na sa il gieu deplorablain nagut. Creadas vegnan las resursas dals abitants. Sche quels èn malcuntents sche bandunan els ina secziun e van en in'otra. Libra circulaziun da persunas almain entaifer la Svizra d'Avenir Suisse. Daco che quella luna sa mida na sentan ins sco giugader casual però betg propi. Donn.

Sco giugader pon ins alura anc mintga mesa minuta engular in männli ni in fräulein d'ina da las autras secziuns. I va gea per resursas e betg per far flot cun tschels. Democratia (sic!) halt. Mintga sappo cura datti plinavant eveniments sco catastrofes (i dat schizunt

in'epidemia), arranschaments politics sco contracts da commerzi internaziunals ed auter pli. Quels han alura in effect sin la producziun da resursas. In contract internaziunel porta per exempel in boost a la secziun d'innovaturs ed als mercantils.

Uss tar il coc dal gieu: la Democratia (sic!). Durant ils 20 onns dal gieu pon ins votar uschè circa tschintg giadas. I va per dumondas sco «Duai la biotecnologia vegnir scumandada?» u «Duain investiziuns ord l'exteriur vegnir scumandadas?». Il lectur attent ha natiralmain savurà la pulvra: I va per ils temas d'Avenir Suisse ed ils interess da las interpresas multinaziunals ch'èn brischads en en Avenir Suisse dapi sia fundaziun dal 1999. Wikipedia sa tut.

I fiss da ls scurlattar!

Las votaziuns vegnan fatgas da mintga secziun per sasezza e la finala vegnan quintads ensemen ils resultats cun dar a mintga secziun la medema paisa. Federalissem en 2.5d. Quai è era gist il sulet element da tensiun dal gieu. «Han tschels era votà sco jau?» Spannend. Però na tagna la tensiun betg uschè ditg. Il resultat da las votaziuns ha zuar in effect sin la producziun da resursas. Fiss pia impurtant per il giugader. In resultat positiv – per exempel tar la dumonda da biotecnologia – porta dapli als innovaturs, ma damain als patriots. Però... hai propi dà ina votaziun democratica? Ha il demos gè la kratos? Atgnamain avessi stuì dar en egl a quels ch'han creà il gieu: Numnar in gieu Democratia (sic!) e laschar trair las decisziuns als timuns da surengiu? Goht nöd. I fiss da scurlattar ils responsabels.

Ma insatge bun stoss jau schon anc dir: Quai cun las votaziuns è fatg spannend. En mintga runda da votaziuns crescha il dumber da dumondas sur da las qualas igl è da votar. Sco giugader han ins però adina medem blers puncts da reparter. Tar tschintg propostas da votaziun pon ins per exempel dar giu 30 gea, 20 na, 25 na, 5 na e 20 gea. Pia tut en tut 100 puncts. Igl è lura da studegiar bain quants puncts ch'ins vul investir en tge dumonda da votaziun. Uschia vegnan las votaziuns per il giugader adina pli interessantas. Gliez bain.

Ma uschiglio? Ma... In gieu che naging na drova. Ah gea: Il gieu datti er per rumantsch. Uras èsi per da quai e per dapli. Aber sco bun Svizzer hai jau natiralmain dà il gieu en nossa lingua franca: Quella da Shakespeare (senza tut la rima, ritmus e tut il hardumbel da chautschaschaltshiel e peruccas e.a.v). Va era.

Dapli infurmaziuns tar il gieu:
www.avenir-suisse.ch